

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2014

ББК 81
А - 43
УДК: 8

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць.
Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2014. — 88 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Архангельська Алла Мстиславівна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету);

Оляндер Луїза Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Гороть Євгенія Іванівна – доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Стеріополо Олена Іванівна – доктор філологічних наук, професор, (Київський національний лінгвістичний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зимомря Микола Іванович – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет ім. Івана Франка);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 26.09.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

ЛІТЕРАТУРА

1. Брандес М. П. Стиль и перевод (на материале немецкого языка). – М.: ВШ, 1988. – 127 с.
2. Галь Н. Я. Слово живое и мертвое: Из опыта переводчика и редактора. – К.: Книга, 1972. – 176 с.
3. Коптилов В. В. Теория и практика художественного перевода. – К., 2002.-320с.
4. Львовская З. Д. Теоретические проблемы перевода. М., 1985.-260с.
5. Нелюбин Л. Л. Перевод и прикладная лингвистика. – М.: ВШ, 1983. – 207 с.

Резюме. В статье рассматривается проблема уровней и единиц перевода, которая теоретически и методически и далее остаётся открытой.

Ключевые слова: уровень, единица перевода, текст, слово, языковой уровень.

The summary. The article deals with the problem of levels and units of translation that both theoretically and methodologically still remains open.

Key words: level, unit of translation, text, word, linguistic level.

Одержано редакцією 16.05.2014 р.

УДК: 81' 25

М. ПАШКЕВИЧ, Л.В.МОРОЗ

СИНТАКСИЧНИЙ РІВЕНЬ І ЙОГО ОДИНИЦЯ: РЕЧЕННЯ/ВИСЛОВЛЮВАННЯ ТА ЇХ ДИФІНІЦІЇ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Резюме. У даній статті аналізується визначення синтаксичного рівня та його одиниці. Підкреслюється, що у перекладі необхідно максимально наближатися до норм рідної мови.

Ключові слова: речення, висловлювання, переклад, класифікація, синтаксис.

Постановка проблеми. Визначення синтаксичного рівня та його одиниці є не менш дискусійним, ніж вирішення цієї проблеми для інших рівнів. Відносно визнаними є комунікативне спрямування синтаксису та його віднесеність (поряд із морфологією) до граматики. Зі синтаксисом (вченням про будову речення, до грец. “побудова; зв’язок, з’єднання”) морфологію (в межах граматики як учення про граматичні форми) поєднують морфологічні складові слова. Саме флексійні морфеми забезпечують об’єднання слів у словосполученнях та реченнях, дозволяючи творити їх смисл (зміст висловлювання).

На думку лінгвістів, синтаксис складається з двох відносно самостійних **розділів** - синтагматичного синтаксису словосполучень і синтаксису речень. Синтаксис словосполучень вивчає сполучувальні можливості слова (їх синтаксичну валентність), способи їх реалізації (узгодження, керування, прилягання) і виражені ними відношення (предикативні, атрибутивні, об’єктні, релятивні) в певних словосполученнях. Синтаксис речень описує внутрішню структуру, комунікативний тип речень, побудованих на основі цих словосполучень, їхню семантику і синонімічні перетворення. Складність взаємовідносин цих взаємозв’язаних розділів призвели до різнотипного визначення вихідної (чи основної) одиниці синтаксичного рівня — від словосполучення та речення (простого, ускладненого та складного) аж до тексту.

Прибічники формально-структурної граматики вважали **основною одиницею синтаксису** словосполучення (П.Ф. Фортунатов) чи синтагму (Ф. Де Соссюр), прихильники загальної, чи логічної, граматики надавали перевагу синтаксемі (Г.О. Золотова), реченню чи конструкції (З.Д. Попова). І перший, і другий підходи мають свої переваги та недоліки. Речення конструюються переважно на основі словосполучень (номінативних бінарних одиниць, утворених шляхом валентних можливостей головного слова). Самого словосполучення, однак, може бути недостатньо для утворення комунікативної одиниці (*урок математики; гарно розмовляти*). Більше того, є речення з одного слова: “*Сюди! Весна*”, які, на противагу попереднім випадкам, виражають предикативність та мають комунікативне спрямування, тобто відповідають рівню завершених структур. Саме це дозволяє визнати **просте речення** як вихідну структуру синтаксичного рівня. Таке речення лежить в основі ускладненого та складного речення і навіть тексту, виступаючи складовою перекладу.

Основні характеристики речення (як простого, так і складного) бувають змістовими та формальними. До змістових характеристик речення належать його:

1. **предикативність** — реальна чи ірреальна співвіднесеність змісту речення з дійсністю, що характеризується певним змістом (диктумом) та його оцінкою (модусом, чи модальністю), наприклад: кажуть, що він гарний друг (нім. er soll ein guter Freund sein);

2. **комунікативна спрямованість та співвіднесеність з основною логічною категорією** – судженням, за допомогою якого конкретний зміст певної комунікативної ситуації передається в процесі спілкування відповідною логічною конструкцією;

3. **логічна завершеність** : речення виражає відносно закінчену думку, що наближається до певного типу суджень тощо.

Формально-структурні характеристики речення включають:

- 1) **цілісність** речення, яке будується за певною структурною моделлю (наприклад, підмет+присудок+додаток);
- 2) **інтонаційну завершеність**: виділення цієї моделі ритмо-інтонаційними засобами для вираження її предикативності та модальності, унаслідок чого будь-яке слово може стати реченням (наприклад: Тату! Дощ? Йде?);
- 3) **пунктуаційне оформлення** цієї моделі певними розділовими знаками тощо.

Як бачимо, за комунікативною функцією та інтонаційною оформленістю речення можна віднести до мовлення, а за структурно-конструктивною ознакою воно відноситься, однак, до мови. Ці дві сторони комунікативного акту деякі лінгвісти (С.О. Карцевський; Ф. Данеш) виразили в дихотомічних термінах: висловлювання – речення. **Реченням** виступає абстрактна граматична структура, певна модель, що виражає предикативність без її комунікативного спрямування, а **висловлюванням** — її комунікативно націлена реалізація, що має інтонаційне оформлення. Ряд лінгвістів вживають замість **висловлювання** термін *речення у функціональному аспекті*.

Як бачимо, **синтаксичний рівень мови** становить систему механізмів мови, які за певними абстрактними мовними моделями забезпечують творення мовленнєвих конструкцій – інтонаційно оформлених висловлювань, яким відповідають речення мови. **Об'єктом** синтаксису виступає звідси дослідження структури і функцій висловлювань (як речень, інтерпретованих у комунікативному аспекті) у відношенні до позначуваної ситуації, до мовця і слухача. Відтворення наведених вище характеристик (особливо диктуму та модальності) стає і предметом, і проблемою перекладу висловлювання (при усному перекладі) та речення (при письмовому).

Проаналізуємо проблеми синтаксису в контексті висловленого у попередніх розділах посібника. Значення, що починається зі смислорозрізнавальної функції фонем та смислової функції морфем, переходить, за сучасними семантичними концепціями, від багатовимірного лексичного рівня через номінативні синтагми (словосполучення) на рівень комунікативного висловлювання (речення). Саме тут проявляється значення речення (як його смисл). За своєю суттю смисл речення не є простою сумою значень окремих слів чи словосполучень, а інтегруючим продуктом лексичних, структурних та синтаксичних властивостей своїх компонентів. Від рівня речення семантичні дослідження слова переходять далі до вивчення мовленнєвих актів, “до інтенціонально керованих та ситуативних діалогів і текстів і до мовної дії в межах людської діяльності взагалі”. Основним висновком семантичних досліджень на цьому рівні є визнання прагматичного компонента, що спостерігається на рівні висловлювань (у межах тексту). Саме тому в комунікативних мовних актах доцільно досліджувати, за Сірлом (Searle), не лише те, що каже мовець, а й що він при цьому має на увазі. Врахування цього прагматичного компонента при перекладі як окремого висловлювання, так і тексту стає актуальним завданням сьогодення.

Зміст висловлювання становить таким чином пучок часткових функцій та компонентів, що задаються лексичним, граматичним та функціонально-стилістичним значенням мовного висловлювання стосовно його слухача шляхом його соціального закріплення для відповідності певним умовам верифікації. Слово як окреме використання (*лекс*) з'являється у мовленні саме у висловлюванні/тексті. **Текст** стає функціонуючою семантично когерентною послідовністю усних та письмових мовних елементів, поєднаних із прагматичною метою у висловлюваннях/реченнях, яка (як комунікативно та тематично відносно завершене ціле) ґрунтується на морфологічно-синтаксичному поєднанні (зчепленні) своїх складових (слів, синтагм, речень). Отже, вихідною категорією для розуміння вищого рівня мовної діяльності - тексту - виступає та ж категорія висловлювання/речення, яка стає ключовою для здійснення перекладу.

Типи речень/висловлювань

Для розуміння особливостей перекладу на синтаксичному рівні, зупинимося детальніше на класифікаціях речення. Як відомо, будь-яка **класифікація** як особлива форма пізнання та аналізу явища має у своїй основі концепт, під яким дослідники розуміють відносно стійкий і стабільний відбиток позамовного світу, що може мати різні емпіричні ракурси, яким відповідають певні класифікаційні ознаки. Завдяки їх застосуванню як кваліфікаційних критеріїв суттєво зменшується числова кількість зіставляваних мовних одиниць і звужується напрям їх розгляду, внаслідок чого стає можливим розгляд певних різновидів цих феноменів. Поряд з тим різні емпіричні ракурси зумовлюють різнотипні класифікації мовно-синтаксичних явищ: логіко-граматичну (С.Смаль-Стоцький), формально-граматичну (Л.Булаховський), структурно-семантичну (І.Р.Вихованець), функціонально-граматичну (за специфікою сполучників: І.Слинько, Н.Гуйванюк, М.Кобилянська) класифікація складнопідрядних речень тощо. Відрізняють різні типи речення і за модальністю (О.С.Мельничук), за експресією, за співвідношенням зі судженням (Н.Арват) та за прагматикою (Searle, J. Austin), врахування чого стає завданням перекладача.

Зупинимося на традиційному підході. За своєю структурою речення традиційно поділяються на прості, ускладнені, складні (складносурядні та складнопідрядні). Якщо **прості** речення містять одне предикативне ядро, підмет, другорядні речення (додаток, обставини, означення), частина яких відсутня в односкладному реченні (типу *От Чернівці. Їх не пізнати. Краса!*), то **ускладнені** речення мають більше синтаксичних позицій за рахунок конструктивних і неконструктивних ускладнень, однорідних членів речення, відокремлених обставин, звертань, вставних і вставлених компонентів речення, синтаксичних паралелізмів (типу *Гей ти, муко моя свята, часе кривавий!*). Складність ускладненого речення полягає у множинності самих складників,

кількість яких у реченні структурно не обмежена, оскільки довжину речення можна продовжувати безмежно. Прикладом максимального ускладнення може послужити, наприклад, речення з "Польових досліджень з українського сексу" О.Забужко. В потоці внутрішнього мовлення це речення, наближається до тексту, налічуючи 1568 слів! (1139 з яких відносяться до вставних речень).

Складні речення розділяються на складносурядні та складнопідрядні. До категорій складносурядних належать дво- та більше предикативних речень, утворених з двох чи кількох частин, формально-тотожних простим реченням, і пов'язаних сурядними сполучниками. За типом смислових відношень між частинами складносурядного речення відрізняють складносурядні речення: а) з єднальними сполучниками (укр. *і, та, ні; також, теж; не тільки, але й*); б) з розділовими сполучниками (*або, чи, не то...не то*); в) з протиставними сполучниками (*а, та, але, однак*); г) з приєднувальними сполучниками (*тому, до того ж*); д) з пояснювально-приєднувальними сполучниками (*а саме, себто*). Вільне володіння цим типом речень в українській допомагає при перекладі з німецької.

Складнопідрядним називається складне речення, частини якого з'єднуються сполучниками підрядності або сполучними словами. Логіко-граматична класифікація складнопідрядних речень, що сформувалася в середині XIX ст., ґрунтується на принципі функціонального ототожнення підрядної частини і члена речення. За цим принципом складнопідрядне речення уподібнюється простому, а підрядна частина - якомусь членові речення. На цій підставі як в українській, так і в німецькій мові звично виділяють від трьох до дев'яти і більше різновидів підрядних речень (Д.М. Овсянико-Куликовський, О.М. Пешковський). У традиційних теоретико-практичних граматиках цих мов збігаються складнопідрядні: підметові (Subjektsätze), присудкові (Prädikatsätze), означальні (Attributsätze) та обставинні (Adverbialsätze) (місця: Lokalsätze, часу: Temporalsätze, способу дії: Modalsätze, причини: Kausalsätze, мети: Finalsätze, наслідку: Konsekutivsätze, умови: Konditionalsätze) тощо.

Поряд з тим сосстерігаються певні розбіжності у типах речення та у навантаженні, які вони виконують у цих мовах. В німецьких граматиках значне місце займають обмежувальні речення (Restriktivsätze). Українські граматики акцентують серед модальних речення міри і ступеня дії. Така невизначеність, їх типів має свої підстави - "національні мовні картини світу" та зумовлену цими обставинами специфіку структурних будов таких речень. Ще Ф. Бусласєв констатував наявність складних речень перехідного типу, які, з одного боку, наближаються до складносурядних за структурною автономністю частин, а, з другого боку, вони орієнтовані на складнопідрядні, оскільки розташування частин є стійким, між частинами наявна певна вміслова взаємозалежність тощо. До таких речень відносять німецькі порівняльні (Komparativsätze) та допустові (Konsekutivsätze) складнопідрядні речення.

Як бачимо, перекладні труднощі складають не лише підбір еквівалентів, а й відбір оптимальних типів речення. Зупинимося на стандартних способах перекладу різнотипних німецьких речень.

Загальні принципи перекладу порядку слів у простих та ускладнених реченнях

До основних характеристик простого та ускладненого речення належать його синтаксична й семантична структура, порядок слів та інтонація (особливо при усному перекладі). До синтаксичної структури належать словформи, які в першу чергу виражають суб'єкт і предикат дії, які не завжди збігаються з підметом та присудком, що необхідно враховувати при перекладі (пор. *Блискавка ударила в дерево* та *Блискавкою ударило в дерево*). Такі структурні схеми мають національну специфіку, як, наприклад, безособова частка *es* при вираженні німецького пасиву. Семантична структура цього речення ґрунтується на пропозиції, що має певний денотативний зміст, який при перекладі виражається певною лексикою. Тому детальніше зупинимося при описі на порядку слів.

Як відомо, німецьке речення відзначається фіксованим порядком слів (прямим чи зворотним): підмет+відмінювана частина присудка+обставини+невідмінювана частина присудка, утворюючи т.зв. повну рамку: *Ich bin außer mir vor Freude*: я сповнений радості.

При перекладі необхідно врахувати:

1. Якщо ж якась частина речення виноситься за межі рамки, це сигналізує чи про експресивне підкреслення цієї групи слів, чи про розмовність висловлювання: *Nein, ich bin nicht geboren in Indien*: "Ні, я народився не в Індії". Перекладач відтворив слова Гайне, наслідуючи живу недбалу розмовну мову.

2. При прямому порядку слів речення починаються з підмета. При зворотному порядку на першому місці стоїть обставина, на яку саме слід звернути увагу: *Im Jahre 1408 wurde zum ersten Mal Gzernowitz urkundlich erwähnt*: У 1408 р. у грамотах вперше згадували Чернівці.

3. Інколи підмет пересовується аж на четверте місце, чим досягається особливий ефект: слухачеві повідомляють, коли і де щось відбулося, але **що саме** він не знає аж до самого кінця речення. Для цього в казках часто вживають частку *es*, переклад якої має трафаретний варіант: *Es war einmal ein junger Jäger*: Жив-був собі молодий мисливець.

4. Речення може налічувати кілька обставин, що мають бути розміщені в різних частинах чи разом після присудка. Як правило, обставина часу з'являється на початку речення, а обставина місця - в кінці. Якщо ж дві обставини стоять після присудка, то першою розміщується та обставина, якій ми надаємо меншого значення, а другою та, яку вважаємо важливішою за значенням: *Von Goslar ging ich den anderen Morgen in fröhlicher Stimmung weiter*: Із Гослара я вирушив у дорогу наступного ранку з радісним настроєм.

Іншими словами, поява обставини на третьому місці менш експресивне, ніж її вживання на четвертому чи винесення її за рамку, що супроводжується логічним наголосом, що інколи вимагає лексичного відтворення: *Ich lese dieses Buch mit Interesse*: Я читаю цю книгу з **великим** зацікавленням.

5. У німецькому реченні додаток стоїть на третьому місці (після відмінюваної частини присудка) або експресивно на четвертому (після обставини): Der Schüler antwortete falsch auf meine Frage: Учень відповів неправильно на моє запитання.

Після дієслова, що керує декількома додатками, важливіший додаток стоїть після менш важливого, що й враховується при перекладі: Er unterhält sich mit seinem Freund über die Ferien: Він бесідує зі своїм другом про канікули.

Це правило не стосується додатків, виражених займенниками, коли займениковий додаток передує іменниковому: Ich schreibe ihm einen Brief: Я пишу йому листа.

Підсумовуючи зазначене вище, у перекладі необхідно максимально наближатися до норм рідної мови, керуючись, однак, при цьому змістом повідомлюваного.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод.- М.:МО,1975. - 237с.
2. Івасюк О.Я.,Огуй О.Д. Рівні перетворення тексту та засоби досягнення адекватності при перекладі // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип.156:Германська філологія. - Чернівці:Рута,2003. - С. 158-168.
3. Коммуникативная направленность текста и его перевод / В. А. Кухаренко.-К.:УМКВО,1988.-155с.
4. Крушельницкая К. Г.,Попов М.Н. Советы переводчику. - М.:Астрель — АСТ,2002. - 320с.
5. Ковганюк С. Практика перекладу. - Харків:Наука,1989. - 219с.

Резюме. В данній статтє анализується определение синтаксического уровня и его единицы. Подчеркивается, что в переводе необходимо максимально приблизиться к нормам родного языка.

Ключевые слова: предложение, высказывание, перевод, классификация, синтаксис.

The summary. The article analyzes the definition of syntactic level and its unit. It is underlined that any translation should approach at most to the standards of mother tongue.

Key words: sentence, utterance, translation, classification, syntax.

Одержано редакцією 7.06.2014 р.

УДК: 81' 25

О.Ю. КОРОЛЬ, Л.В. МОРОЗ

ЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ СТИЛЮ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Резюме. У статті висвітлено проблему стилю сучасного перекладознавства. Розглянуті питання вказують на методи та шляхи їх впровадження для перекладацької інтерпретації. У статті розглядаються функціональні стилі як важливі компоненти для перекладознавства.

Ключові слова: стиль, стилістика, засіб, термін, явище, класифікація.

Постановка проблеми. У мовознавчій науці постановка проблеми стилю пов'язана з іменем Ш.Баллі, зокрема з його вченням про експресивні засоби мови, що дало поштовх для розвитку лінгвостилістики. За справедливим зауваженням Одинцова В.В., жодна галузь мовознавчих досліджень не має такої розбіжності суджень щодо об'єкта свого вивчення, як стилістика [6, 11]. Певною мірою причина такої невизначеності криється в невиразності, розмитості уявлень про мовний стиль. У цій статті ми зробимо спробу проаналізувати це останнє поняття через огляд робіт, що існують у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці та визначити його значення для сучасного перекладознавства.

У загальному семіотичному значенні стиль можна виявити в будь-якій знаковій системі, де дозволяється варіювання одиниць у межах існуючої системи правил та принципів. Визначення мовного стилю, яких чимало в сучасній лінгвістиці, залежить від того, наскільки широко уявляється сам об'єкт стилістики. Для більшості вітчизняних мовознавців - це сфера мовної варіативності, яка співвідноситься з контекстом ситуації та функцією висловлювання. При такому підході досягається максимальне охоплення мовного варіювання в різноманітних функціональних виявах мови. При іншому, вужчому підході, який характерний для зарубіжної лінгвістики, об'єкт стилістики обмежується мовою художньої літератури (як зазначав Ж.Бюффон - «Le style c'est l'homme meme»). Мета стилістичних досліджень зводиться до опису текстів художньої літератури методами, запозиченими з лінгвістичної теорії. У вітчизняному мовознавстві Р.А.Будагов визначає стилістику як загальну теорію експресивних засобів мови [1]. На нашу думку, найбільш плідним є перший підхід до об'єкта стилістики, оскільки він дозволяє найбільш повно враховувати характерні ознаки мовного застосування, тобто дати різносторонній опис стилю. Підхід до стилю як до однієї з форм системи мовної варіативності передбачає виявлення стилістичного потенціалу мовних одиниць, що належать до певного функціонального стилю (варіанта використання мови в різних, екстралінгвістично заданих ситуаціях).

Поняття "стиль" не можна окреслити з належною повнотою, не беручи до уваги соціальний аспект. Останній передбачає врахування таких критеріїв:

- історично сформована функція, яку виконує стиль у суспільній діяльності та суспільній свідомості;

ЗМІСТ

<i>Скібчик А.В., Мороз Л.В.</i> Оригінал як дискурс: стратегії і тактики співрозмовників	3
<i>Ковалюк В.В.</i> Структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	4
<i>Опанасюк І.О., Мороз Л.В.</i> Слова в часі (неологізми, архаїзми та історизми): особливості їх перекладу	7
<i>Пашко І.О., Мороз Л.В.</i> Жанрово-стилістична домінанта в перекладі	10
<i>Вакулинська Л.М.</i> Повтор як комунікативний мовний засіб у німецькомовних біблійних текстах	12
<i>Останчук М.В., Дуброва А.С.</i> Життєвий, творчий шлях та науково-педагогічна діяльність К. Е.Цюлковського	14
<i>Крук М., Мороз Л.В.</i> Рівні та одиниці перекладу	18
<i>Пашкевич М., Мороз Л.В.</i> Синтаксичний рівень і його одиниця: речення/висловлювання та їх дифініції для перекладознавства	21
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Значення поняття стилю для перекладацької інтерпретації	24
<i>Хомицька Р.В.</i> Семантичний аналіз прислів'їв та приказок	26
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Лінгвостилістичні особливості тексту як продукту мовлення	29
<i>Краля І.В., Мороз Л.В.</i> Час і простір у художньому творі як видова ознака мемуарної літератури	32
<i>Калініченко М. Н.</i> Готорні і «друге велике пробудження»	34
<i>Мороз Л.В.</i> Завершальна фаза еволюції конні-кетчерівського памфлету	38
<i>Шкода Н., Мороз Л.В.</i> Сюжетно-композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів	39
<i>Новосад Н.І., Мороз Л.В.</i> Художня біографія як різновид ренесансної «літератури факту»	42
<i>Мороз Л.М.</i> Новелістична традиція на теренах англійського Ренесансу	44
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Особливості розуміння поетичних творів Філіпа Морена Френо	49
<i>Кисляк О.В., Кравець Д.В.</i> Неочікуваний і зовсім несподіваний Ремарк	53
<i>Дуброва А.С., Трофімчук В.М.</i> Система і характер вправ професійно орієнтованого курсу для інтенсивного навчання читання	56
<i>Баталія Л.О.</i> Педагогічні та теоретичні засади розвитку альтернативних шкіл в країнах західнослов'янського світу	59
<i>Кушнір Н.В.</i> Застосування комп'ютера на заняттях з іноземної мови	62
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Тенденції розвитку методики викладання іноземних мов в Україні та за кордоном	64
<i>Бойко Н.Г.</i> Краєзнавчий матеріал як фактор забезпечення соціокультурної компетенції	67
<i>Данілова Н.Р.</i> Застосування комп'ютерних технологій для навчання студентів-економістів іноземній мові	69
<i>Безкоровайна О.В.</i> Культура особистісного самоствердження студента-філолога – актуальна соціально-педагогічна проблема	71
<i>Кочубей О.С.</i> Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою	74
<i>Давнюк С.В., Козицька О.А.</i> Проблеми формування мовної культури студентів	78
<i>Олесюк Л.В.</i> Звуконаслідувальна лексика в сучасній англійській мові	80
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Social intellect of the person in the space of his/her complex of interpretations	82
<i>Відомості про авторів</i>	86
<i>Зміст</i>	87

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В.

Підписано до друку 26.09.2014 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43   Актуальні проблеми філології та методики викладання
гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ,
2014. — 88 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.2